

IES Núm. 1. C.E. de Xest

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA 4º ESO Curs 2023-2024

GEOGRAFIA I HISTÒRIA

1. Introducció
2. Marc Legal
3. Contextualització.
3.1 Contextualització de centre.
3.2 Contextualització de l'alumnat.
4. Temporització.
5. Elements curriculars.
5.1 El Perfil d'Eixida
5.2 Els Objectius d'Aprenentatge.
5.3 Les Competències Clau
5.3.1 Els Descriptors Operatius de les Competències Clau.
5.4 Les Competències Específiques.
5.4.1 La relació de les Competències Específiques i les Competències Clau.
5.5 Els Sabers Bàsics
6. Metodologia
7. Mesures de resposta educativa per a la inclusió.
8. Criteris d'avaluació
8.1 Criteris de qualificació de la matèria.
8.2 Instruments d'avaluació
8.3 Instruments d'avaluació de la pràctica docent.
9. Transversalitats
10. Lectures obligatòries i complementaries.
11. Activitats complementàries.

1. INTRODUCCIÓ.

1.1 Justificació de la programació.

La Geografia i la Història, són disciplines que faciliten en els alumnes una comprensió organitzada del món i de la societat, i els inicien en l'explicació de la realitat en què viuen. Ofereixen una visió global, al mateix temps que impulsen el desenvolupament de valors que induiran als escolars a adoptar una actitud ètica i compromesa en una societat plural i solidària.

L'estudi de la Història ha de proporcionar als alumnes un coneixement de l'evolució de les societats humanes al llarg del temps, necessari per a comprendre el seu procés de canvi i transformació, la noció de permanència i les múltiples interrelacions dels factors que els determinen. La Geografia servirà per a localitzar i interpretar aquests processos en l'espai. Finalment, l'aproximació particular a les manifestacions artístiques serà necessària per a significar l'esforç creatiu de l'ésser humà a través del temps i, consegüentment, per a valorar en la seua riquesa i varietat el patrimoni cultural.

El caràcter integrador i comprensiu de la geografia i la història, tant entre aquestes com respecte de les altres ciències socials, els confereix la capacitat necessària per a contribuir a aconseguir els objectius i les competències establerts en el perfil d'eixida de l'alumnat de l'educació obligatòria.

Totes dues disciplines resulten indispensables per a poder afrontar els reptes que les societats actuals plantegen respecte de la informació. La societat de la hiperinformació sotmet l'alumnat a dos desafiaments importants: saber discernir quina informació és essencial i quina és anecdòtica, i trobar informació veraç davant de falsedats i tergiversacions a les quals cada vegada està més exposat. La geografia i la història aporten les eines necessàries per a poder formar en competència

informativa i assumir el repte amb garanties de superació. A més, tant la geografia com la història s'interrelacionen intensament amb la resta de ciències socials i les humanitats, els continguts de les quals promouen a través de la seua presència implícita en el currículum de Geografia i Història, com és el cas de l'economia i la història de l'art.

En conseqüència, tant la geografia com la història fan el present més intel·ligible per a l'alumnat, perquè promouen la seua capacitat d'empatitzar respecte d'altres cultures, fomentant la tolerància cap a les diferències i les actituds d'interés i respecte cap a altres identitats i cosmovisions.

D'altra banda, totes dues disciplines, geografia i història, han anat lligades històricament a uns valors humanístics que ara cobren més presència específica tant en el perfil d'eixida com en les competències específiques i en els continguts bàsics. Aquests valors estan relacionats directament amb els desafiaments i els reptes que afronta el món actual, plasmats en els Objectius de Desenvolupament Sostenible: la cultura de la pau, la igualtat de drets entre homes i dones, la crítica a les situacions iniquès, la sostenibilitat mediambiental, la ciutadania i convivència democràtica i la valoració i la preservació del patrimoni natural i cultural.

En 4t d'ESO se sintetitzen les bases històriques de la societat actual i les transformacions econòmiques, polítiques i socials produïdes des del segle XVIII fins a l'actualitat. Es fa, a més, recalcament en la història contemporània espanyola, singularment en la configuració de l'Estat democràtic a Espanya i en la seua pertinença a la Unió Europea.

Per últim, La matèria de Geografia i Història s'estructura en els següents elements curriculars: nou competències específiques, amb la descripció corresponent; les connexions principals d'aquestes competències específiques entre si, amb les d'altres

matèries de l'etapa i amb les competències clau; els sabers bàsics, graduats en dos nivells corresponents al final del segon curs i del quart curs de l'etapa; les situacions d'aprenentatge, i, finalment, els criteris d'avaluació, igualment graduats en dos nivells.

2. Marc Legal

La normativa que ha servit de brúixola per a l'elaboració d'aquesta programació didàctica compren diferents nivells de concreció, amb un primer nivell, dedicat a la Llei Orgànica 3/2020 de 29 de Desembre (LOMLOE), de caràcter estatal, relacionat, amb el Reial Decret 217/2022 del 29 de març, pel que s'estableix l'ordenació i els aprenentatges mínims de l'ESO. En el marc autonòmic de la Comunitat Valenciana, la LOMLOE està recollida en el Decret 107/2022 del 5 d'agost del Consell, que estableix el currículum de l'ESO. A més de la Resolució d'inici de curs del 27 de juny de 2023 on es regulen les instruccions i el funcionament del present curs 2023-2024.

3. Contextualització.

3.1 Contextualització de centre.

El IES Nº 1 està situat al Complex Educatiu de Xest, en un recinte de més de 1,5 Km², en plena natura, a 4 kilòmetres de la població de Xest, en la Comarca de la Foia de Bunyol, i a 22 km. de València.

El Complex compta amb un conjunt d'edificis protegit, de gran valor històric i cultural.

El seu disseny i composició s'estudia a les facultats d'arquitectura com a exemple de les universitats laborals que s'edificaren en tota Espanya a la dècada dels 70. Especialment rellevant és l'edifici del Paranimf, un amfiteatre amb capacitat per a 5000 persones on sovint es representen obres teatrals i espectacles musicals.

Té un entorn únic (tots els edificis estan envoltats de zones verds i jardins) i un ambient molt propici per a l'estudi i el desenvolupament de tot tipus d'activitats educatives i esportives.

L'IES Núm. 1 de Xest ofereix tot un seguit de possibilitats quant a instal·lacions i professorat a l'alumnat integrat en els plans d'especialització esportiva. Els estudis que s'ofereixen en l'actualitat són els següents:

- Primer cicle de l'ESO: Programes Especialització Esportiva.
- Segon cicle de l'ESO: Programes d'Especialització Esportiva.
- Batxillerat: Programes d'Especialització Esportiva. Modalitats:
 - Batxillerat Humanístic.
 - Batxillerat Científic-Tecnològic.

L'IES Núm. 1 de Xest forma part de la Xarxa de Centres Plurilingües de la Conselleria d'Educació. Des del curs 2009-2010 el centre està desenrotllant un Programa Plurilingüe el principal objectiu del qual és potenciar els coneixements dels alumnes i intensificar l'ús del valencià, castellà, francès i anglés en les nostres aules. El

Programa Plurilingüe (PEPLI) vehicula l'idioma en el que s'impartirà la matèria en valencià, sent possible l'adaptació a altres idiomes quan les necessitats de l'alumnat així ho requereixen.

3.2 Contextualització de l'alumnat.

Aquesta programació està dirigida a alumnes de 4° de E.S.O., amb edats compreses entre 15 i 16 anys, pertanyents als Plans d'Especialització Esportiva, amb les característiques pròpies d'aquesta situació (entrenaments, competicions esportives, poc temps per a estudiar, etc.) que es tindran en compte a l'hora d'aplicar aquesta programació. Per exemple, el nombre d'activitats no serà mai molt elevat i sempre s'indiquen en iniciar aquest tema i es corregiran en finalitzar el mateix, amb l'objectiu que els alumnes s'organitzen depenent del seu temps d'estudi i competicions esportives.

4. Temporització

A partir de la Resolució del 14 de juny de 2023 per la qual es regula el calendari per al curs acadèmic 2023-2024, s'estableix la distribució temporal de les Situacions d'Aprenentatge, un total d'onze, repartides a les tres avaluacions, aprovades prèviament per la COCOPE, i també temporitzades en aquest punt. A més d'assenyalar en funció al marc legislatiu els diferents períodes de vacances així com els festius. Les Situacions d'Aprenentatge per al curs de 4t de l'ESO 2023-2024 són les següents:

SA 1. De serf a ciutadans. Crisis i revolució.
SA 2. Un món connectat. Les revolucions industrials.
SA 3. De la monarquia absolutista a la parlamentaria. El s. XIX en Espanya.
SA 4. La guerra que va canviar el món. Imperialisme i Gran Guerra.
SA 5. El poder de la propaganda. L'Europa dels dictadors.
SA 6. Una època convulsa. Espanya al primer terç del s. XX.
SA 7. Què va provocar una guerra tant destructiva?. La Segona Guerra Mundial.
SA 8. Una generació dividida i sense democràcia. La dictadura franquista.
SA 9. Una pau armada per a un món en descolonització. Blocs i Guerra Freda.
SA 10. Per què la transició va portar la democràcia? Espanya des de 1975 fins a l'actualitat.
SA 11. L'era global i digital. El món després de la caiguda del mur de Berlín.

La seua distribució temporal respecte a les avaluacions serà la següent.

Avaluació Zero	13 setembre fins 3 octubre	
Primera Avaluació	13 setembre fins 28 novembre	SA 1 fins a la SA 4
Segona Avaluació	5 de desembre fins 7 de març	SA 5 fins a la SA 8
Tercera Avaluació	14 de març fins 17 de juny	SA 9 fins a la SA 11

Correspon a les programacions d'aula de cadascun dels membres de departament que imparteixen la matèria dintre d'aquest nivell, seqüenciar cadascuna de les sessions de les SA, per a la seua ajuda es disposa el calendari de festius conforme a la present Resolució del 12 de juny.

- En Educació Secundària Obligatoria i Batxillerat s'iniciaran l'11 de setembre de 2023 i finalitzaran el 21 de juny de 2024.
 - 1. Vacances de Nadal: des del 23 de desembre de 2023 al 7 de gener de 2024, tots dos inclusivament.
 - 2. Vacances de Pasqua: des del 28 de març al 8 d'abril de 2024, tots dos inclusivament.
- 9 d'octubre, Dia de la Comunitat Valenciana
- 12 d'octubre, Festa Nacional d'Espanya
- 1 de novembre, Festa de Tots Sants
- 6 de desembre, Dia de la Constitució
- 8 de desembre, Dia de la Immaculada Concepció
- 19 de març, Dia de Sant Josep
- 1 de maig, Dia Internacional dels Treballadors

Mentre que els festius locals aprovats per el centre i per la resta d'organismes que componen el complex educatiu han estat els següents:

- 13 d'octubre
- 7 de desembre
- 18 de març

Finalment, derivades de les particularitats pròpies del centre i el seu alumnat, quan es produeixi un dia festiu l'alumnat eixirà a les 13:30 el dia anterior, independentment de la finalització del seu horari lectiu per a eixe dia. En quant a la temporització de les sessions lectives, aquestes seran de tres sessions setmanals de 50 minuts per sessió.

5. Elements curriculars i metodologia.

5.1 El Perfil d'Eixida

El Perfil d'Eixida fixa les competències clau que l'alumnat ha d'haver assolit i desenvolupat en finalitzar l'educació bàsica. Constitueix el referent últim de l'acompliment competencial, tant en l'avaluació de les diferents etapes i modalitats de la formació bàsica com per a la titulació de graduat en educació secundària obligatòria. Fonamenta la resta de decisions curriculars, així com les estratègies i orientacions metodològiques en la pràctica lectiva.

Aquest són únics d'aplicació en el territori estatal i estan arreplegats a l'Annex I dintre del Reial Decret 217/2022. Un cop finalitzada aquesta etapa formativa ha d'haver adquirit un Perfil d'Eixida que li permetrà gestionar positivament els reptes i problemàtiques que s'encontre al llarg de la seua vida. En conseqüència, l'alumnat al finalitzar l'etapa de l'ESO estarà preparat per a:

- Desenvolupar una actitud responsable a partir de la presa de consciència de la degradació del medi ambient i del maltractament animal basada en el coneixement de les causes que els provoquen, agreugen o milloren, des d'una visió sistèmica, tant local com global.
- Identificar els diferents aspectes relacionats amb el consum responsable, valorant les seues repercussions sobre el bé individual i el comú, jutjant críticament les necessitats i els excessos i exercint un control social enfront de la vulneració dels seus drets.
- Desenvolupar estils de vida saludable a partir de la comprensió del funcionament de l'organisme i la reflexió crítica sobre els factors interns i externs que incideixen en ella, assumint la responsabilitat personal i social en

la cura pròpia i en la cura de les altres persones, així com en la promoció de la salut pública.

- Desenvolupar un esperit crític, empàtic i proactiu per a detectar situacions de inequitat i exclusió a partir de la comprensió de les causes complexes que les originen.
- Entendre els conflictes com a elements connaturals a la vida en societat que han de resoldre's de manera pacífica.
- Analitzar de manera crítica i aprofitar les oportunitats de tota mena que ofereix la societat actual, en particular les de la cultura en l'era digital, avaluant els seus beneficis i riscos i fent un ús ètic i responsable que contribueixca a la millora de la qualitat de vida personal i col·lectiva.
- Acceptar la incertesa com una oportunitat per a articular respostes més creatives, aprenent a manejar l'ansietat que pot portar aparellada.
- Cooperar i conviure en societats obertes i canviants, valorant la diversitat personal i cultural com a font de riquesa i interessant-se per altres llengües i cultures.
- Sentir-se part d'un projecte col·lectiu, tant en l'àmbit local com en el global, desenvolupant empatia i generositat.
- Desenvolupar les habilitats que li permeten continuar aprenent al llarg de la vida, des de la confiança en el coneixement com a motor del desenvolupament i la valoració crítica dels riscos i beneficis d'aquest últim.

5.2 Els Objectius d'Aprenentatge.

D'acord amb el que estableix l'article 7 del Reial decret 217/2022, l'Educació Secundària Obligatoria ha de contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats que els permeten:

1. Assumir responsablement els seus deures, conèixer i exercir els seus drets en el respecte als altres, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitar-se en el diàleg refermant els drets humans com a valors comuns d'una societat plural i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.
2. Desenvolupar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a una realització eficaç de les tasques de l'aprenentatge i com a mitjà de desenvolupament personal.
3. Valorar i respectar les diferències de gèneres i la igualtat de drets i oportunitats entre ells. Rebutjar els estereotips que suposen discriminació entre homes i dones.
4. Enfortir les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.
5. Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per a adquirir, amb sentit crític, nous coneixements. Desenvolupar les competències tecnològiques bàsiques i avançar en una reflexió ètica sobre el seu funcionament i utilització.
6. Concebre el coneixement científic com un saber integrat, que s'estructura en diferents disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per a identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.

7. Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.

8. Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en les llengües oficials, el valencià, com a llengua pròpia, i el castellà, com a llengua cooficial, textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.

5.3 Les Competències Clau.

La Recomanació 2006/962/EC, del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de desembre de 2006, sobre les competències clau per a l'aprenentatge permanent, insta els Estats membres a «desenvolupar l'oferta de competències clau». Es delimita la definició de competència, entesa com una combinació de coneixements, capacitats, o destreses, i actituds adequades al context. Es considera que «les competències clau són aquelles que totes les persones precisen per a la seua realització i desenvolupament personal, així com per a la ciutadania activa, la inclusió social i l'ocupació». S'identifiquen clarament huit competències clau essencials per al benestar de les societats europees, el creixement econòmic i la innovació, i es descriuen els coneixements, les capacitats i les actituds essencials vinculades a cadascuna d'elles. Així mateix, es destaca la necessitat que es posen els mitjans per a desenvolupar les competències clau durant l'educació i la formació inicial, i desenvolupades al llarg de la vida.

Les competències clau que es recullen en el Perfil d'Eixida són l'adaptació al sistema educatiu espanyol de les competències clau establides en la citada Recomanació del Consell de la Unió Europea. Aquesta adaptació respon a la necessitat de vincular aquestes competències amb els reptes i desafiaments del segle XXI, amb els principis i fins del sistema educatiu establerts en la LOE i amb el context escolar, ja que la Recomanació es refereix a l'aprenentatge permanent que ha de produir-se al llarg de tota la vida, mentre que el Perfil remet a un moment precís i limitat del desenvolupament personal, social i formatiu de l'alumnat: l'etapa de l'ensenyament bàsic. Amb caràcter general, ha d'entendre's que la consecució de les competències i els objectius previstos en la LOMLOE per a les diferents etapes educatives està

vinculada a l'adquisició i al desenvolupament de les competències clau recollides en aquest Perfil d'Eixida, recollides també en el Decret 107/2022, i que són les següents:

- Competència en Comunicació Lingüística.
- Competència Plurilingüe.
- Competència Matemàtica i Competència en Ciència, Tecnologia i Enginyeria.
- Competència Digital.
- Competència Personal, Social i d'Aprenre a Aprenre.
- Competència Ciutadana.
- Competència Emprenedora.
- Competència en Consciència i Expressió Culturals.

5.3.1 Descriptors Operatius de les Competències Clau adquirides per l'alumnat al finalitzar l'Educació Secundària Obligatòria.

- Competència en Comunicació Lingüística.

CCL1. S'expressa de manera oral, escrita, signada o multimodal amb coherència, correcció i adequació als diferents contextos socials, i participa en interaccions comunicatives amb actitud cooperativa i respectuosa tant per a intercanviar informació, crear coneixement i transmetre opinions, com per a construir vincles personals.

CCL2. Comprèn, interpreta i valora amb actitud crítica textos orals, escrits, signats o multimodals dels àmbits personal, social, educatiu i professional per a participar en diferents contextos de manera activa i informada i per a construir coneixement.

CCL3. Localitza, selecciona i contrasta de manera progressivament autònoma informació procedent de diferents fonts, avaluant la seua fiabilitat i pertinència en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació, i la integra i transforma en coneixement per a comunicar-la adoptant un punt de vista creatiu, crític i personal al mateix temps que respectuós amb la propietat intel·lectual.

CCL4. Llig amb autonomia obres diverses adequades a la seua edat, seleccionant les que millor s'ajusten als seus gustos i interessos; aprecia el patrimoni literari com a llit privilegiat de l'experiència individual i col·lectiva; i mobilitza la seua pròpia experiència biogràfica i els seus coneixements literaris i culturals per a construir i compartir la seua interpretació de les obres i per a crear textos d'intenció literària de progressiva complexitat.

CCL5. Posa les seues pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les

persones, evitant els usos discriminatoris, així com els abusos de poder, per a afavorir la utilització no sols eficaç sinó també ètica dels diferents sistemes de comunicació.

- Competència Plurilingüe

CP1. Usa eficaçment una o més llengües, a més de la llengua o llengües familiars, per a respondre a les seues necessitats comunicatives, de manera apropiada i adequada tant al seu desenvolupament i interessos com a diferents situacions i contextos dels àmbits personal, social, educatiu i professional.

CP2. A partir de les seues experiències, realitza transferències entre diferents llengües com a estratègia per a comunicar-se i ampliar el seu repertori lingüístic individual.

CP3. Coneix, valora i respecta la diversitat lingüística i cultural present en la societat, integrant-la en el seu desenvolupament personal com a factor de diàleg, per a fomentar la cohesió social.

- Competència Matemàtica i Competència en Ciència, Tecnologia i Enginyeria

STEM1. Utilitza mètodes inductius i deductius propis del raonament matemàtic en situacions conegudes, i selecciona i emprà diferents estratègies per a resoldre problemes analitzant críticament les solucions i reformulant el procediment, si fora necessari.

STEM2. Utilitza el pensament científic per a entendre i explicar els fenòmens que ocorren al seu al voltant, confiant en el coneixement com a motor de desenvolupament, plantejant-se preguntes i comprovant hipòtesis mitjançant l'experimentació i la indagació, utilitzant eines i instruments adequats, apreciànt la importància de la precisió i la veracitat i mostrant una actitud crítica sobre l'abast i les limitacions de la ciència.

STEM3. Planteja i desenvolupa projectes dissenyant, fabricant i avaluant diferents prototips o models per a generar o utilitzar productes que donen solució a una necessitat o problema de manera creativa i en equip, procurant la participació de tot el grup, resolent pacíficament els conflictes que puguin sorgir, adaptant-se davant la incertesa i valorant la importància de la sostenibilitat.

STEM4. Interpreta i transmet els elements més rellevants de processos, raonaments, demostracions, mètodes i resultats científics, matemàtics i tecnològics de manera clara i precisa i en diferents formats (gràfics, taules, diagrames, fórmules, esquemes, símbols...), aprofitant de manera crítica la cultura digital i incloent el llenguatge matemàtic-formal amb ètica i responsabilitat, per a compartir i construir nous coneixements.

STEM5. Emprèn accions fonamentades científicament per a promoure la salut física, mental i social, i preservar el medi ambient i els éssers vius; i aplica principis d'ètica i seguretat en la realització de projectes per a transformar el seu entorn pròxim de manera sostenible, valorant el seu impacte global i practicant el consum responsable.

- Competència Digital

CD1. Realitza cerques en internet atenent criteris de validesa, qualitat, actualitat i fiabilitat, seleccionant els resultats de manera crítica i arxivant-los, per a recuperar-los, referenciar-los i reutilitzar-los, respectant la propietat intel·lectual.

CD2. Gestiona i utilitza el seu entorn personal digital d'aprenentatge per a construir coneixement i crear continguts digitals, mitjançant estratègies de tractament de la informació i l'ús de diferents eines digitals, seleccionant i configurant la més adequada en funció de la tasca i de les seues necessitats d'aprenentatge permanent.

CD3. Es comunica, participa, col·labora i interactua compartint continguts, dades i informació mitjançant eines o plataformes virtuals, i gestiona de manera responsable

les seues accions, presència i visibilitat en la xarxa, per a exercir una ciutadania digital activa, cívica i reflexiva.

CD4. Identifica riscos i adopta mesures preventives en usar les tecnologies digitals per a protegir els dispositius, les dades personals, la salut i el medi ambient, i per a prendre consciència de la importància i necessitat de fer un ús crític, legal, segur, saludable i sostenible d'aquestes tecnologies.

CD5. Desenvolupa aplicacions informàtiques senzilles i solucions tecnològiques creatives i sostenibles per a resoldre problemes concrets o respondre a reptes proposats, mostrant interès i curiositat per l'evolució de les tecnologies digitals i pel seu desenvolupament sostenible i ús ètic.

- Competència Personal, Social i d'Aprenre a Aprenre

CPSAA1. Regula i expressa les seues emocions, enfortint l'optimisme, la resiliència, l'autoeficàcia i la cerca de propòsit i motivació cap a l'aprenentatge, per a gestionar els reptes i canvis i harmonitzar-los amb els seus propis objectius.

CPSAA2. Comprèn els riscos per a la salut relacionats amb factors socials, consolida estils de vida saludable a nivell físic i mental, reconeix conductes contràries a la convivència i aplica estratègies per a abordar-les.

CPSAA3. Comprèn proactivament les perspectives i les experiències de les altres persones i les incorpora al seu aprenentatge, per a participar en el treball en grup, distribuint i acceptant tasques i responsabilitats de manera equitativa i emprant estratègies cooperatives.

CPSAA4. Realitza autoavaluacions sobre el seu procés d'aprenentatge, buscant fonts fiables per a validar, sustentar i contrastar la informació i per a obtindre conclusions rellevants.

CPSAA5. Planeja objectius a mitjà termini i desenvolupa processos metacognitius de retroalimentació per a aprendre dels seus errors en el procés de construcció del coneixement.

- Competència Ciutadana

CC1. Analitza i comprèn idees relatives a la dimensió social i ciutadana de la seua pròpia identitat, així com als fets culturals, històrics i normatius que la determinen, demostrant respecte per les normes, empatia, equitat i esperit constructiu en la interacció amb els altres en qualsevol context.

CC2. Analitza i assumeix amb fonament els principis i valors que emanen del procés d'integració europea, la Constitució espanyola i els drets humans i de la infància, participant en activitats comunitàries, com la presa de decisions o la resolució de conflictes, amb actitud democràtica, respecte per la diversitat, i compromís amb la igualtat de gènere, la cohesió social, el desenvolupament sostenible i l'assoliment de la ciutadania mundial.

CC3. Comprèn i analitza problemes ètics fonamentals i d'actualitat, considerant críticament els valors propis i aliens, i desenvolupant judicis propis per a afrontar la controvèrsia moral amb actitud dialogant, argumentativa, respectuosa i oposada a qualsevol tipus de discriminació o violència.

CC4. Comprèn les relacions sistèmiques d'interdependència, ecodependència i interconnexió entre actuacions locals i globals, i adopta, de manera conscient i motivada, un estil de vida sostenible i ecosocialment responsable.

- Competència Emprenedora

CE1. Analitza necessitats i oportunitats i afronta reptes amb sentit crític, fent balanç de la seua sostenibilitat, valorant l'impacte que puguin suposar en l'entorn, per a presentar idees i solucions innovadores, ètiques i sostenibles, dirigides a crear valor en l'àmbit personal, social, educatiu i professional.

CE2. Avalua les fortaleeses i febleses pròpies, fent ús d'estratègies d'autoconeixement i autoeficàcia, i comprèn els elements fonamentals de l'economia i les finances, aplicant coneixements econòmics i financers a activitats i situacions concretes, utilitzant destreses que afavoreixen el treball col·laboratiu i en equip, per a reunir i optimitzar els recursos necessaris que porten a l'acció una experiència empenedora que gènere valor.

CE3. Desenvolupa el procés de creació d'idees i solucions valuoses i pren decisions, de manera raonada, utilitzant estratègies àgils de planificació i gestió, i reflexiona sobre el procés realitzat i el resultat obtingut, per a portar a terme el procés de creació de prototips innovadors i de valor, considerant l'experiència com una oportunitat per a aprendre.

- Competència en Consciència i Expressió Culturals

CCEC1. Coneix, aprecia críticament i respecta el patrimoni cultural i artístic, implicant-se en la seua conservació i valorant l'enriquiment inherent a la diversitat cultural i artística.

CCEC2. Gaudeix, reconeix i analitza amb autonomia les especificitats i intencionalitats de les manifestacions artístiques i culturals més destacades del patrimoni, distingint els mitjans i suports, així com els llenguatges i elements tècnics que les caracteritzen.

CCEC3. Expressa idees, opinions, sentiments i emocions per mitjà de produccions culturals i artístiques, integrant el seu propi cos i desenvolupant l'autoestima, la creativitat i el sentit del lloc que ocupa en la societat, amb una actitud empàtica, oberta i col·laborativa.

CCEC4. Coneix, selecciona i utilitza amb creativitat diversos mitjans i suports, així com tècniques plàstiques, visuals, audiovisuals, sonores o corporals, per a la creació de productes artístics i culturals, tant de manera individual com col·laborativa, identificant oportunitats de desenvolupament personal, social i laboral, així com d'emprenedoria.

5.4 Les Competències Específiques.

Les Competències Específiques són els acompliments que l'alumnat ha de poder desplegar en activitats o en Situacions d'Aprenentatge de les quals requereix dels Sabers Bàsics de cada matèria o àmbit. Les Competències Específiques (CE) constitueixen un element de connexió entre, d'una banda, el Perfil d'Eixida de l'alumnat, i per una altra, els Sabers Bàsics de les matèries o àmbits i els Criteris d'Avaluació.

Les Competències Específiques es troben Decret 207/2022, a continuació les enumerem i realitzarem una xicoteta descripció dels principals punts de cadascuna d'elles, per a més endavant, evidenciar la relació de les Competències Clau amb les Competències Específiques.

- CE 1. Descriure i contextualitzar en el temps i l'espai els esdeveniments i els processos més rellevants de la història pròpia i universal, identificant referents de l'evolució cap a la societat actual i valorant-ne la diversitat.
- CE. 2 Buscar, identificar i seleccionar la informació referent a fets històrics, geogràfics o artístics, a partir de diferents fonts documentals, elaborant un tractament correcte en quan a la investigació, classificació, recollida, organització, crítica i respecte.
- CE. 3 Explicar les nocions bàsiques de canvi i continuïtat en la història emprant una perspectiva causal i contextualitzada, reconeixent en el passat l'origen i evolució de les qüestions més rellevants del món actual i expressant judicis i opinions a sobre el present i el futur.
- CE. 4 Contrastar les identitats individuals i les col·lectives, identificant les aportacions decisives amb la seua construcció, reconeixent i valorant les actuacions de tolerància i respecte.

- CE. 5 Explicar les interrelacions econòmiques fonamentals entre els elements del espai físic i les activitats de les societats humanes, així com la seua repercussió en la sostenibilitat.
- CE. 6 Contrastar els principals models d'ocupació territorial i d'organització política i econòmica que expliquen les desigualtats entre els essers humans, tant a escala local com global.
- CE. 7 Donar arguments des d'una perspectiva crítica, fonamentada en coneixements històrics i geogràfics en vers de problemes socials rellevants, assumint valors democràtics i pronunciant-se en la seua defensa.
- CE. 8 Promoure i participar en projectes cooperatius de convivència, prenent com base la construcció històrica de la Unió Europea, que afavoreix en un entorn més just i solidari mitjançant l'aplicació de valors i procediments democràtics.
- CE. 9 Identificar l'origen i reconèixer el valor del patrimoni cultural i natural, especialment del seus elements geogràfics, històrics i artístics, tant a escala local com a escala global, participant en l'elaboració i difusió de propostes que afavoreixen la seua preservació i la seua posada en valor.

5.4.1 La relació de les Competències Específiques amb les Competències Clau.

	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
CE1	X				X	X		X
CE2	X			X	X			
CE3	X					X		
CE4	X					X		X
CE5			X		X	X		X
CE 6	X				X	X		X
CE 7						X	X	
CE 8						X		X
CE 9						X		X

5.5. Els Sabers Bàsics

Els Sabers Bàsics, en el currículum de la matèria per a la Comunitat Valenciana, es troben tant en el Decret 107/2022, com en el Reial Decret 217/2022. No obstant, ens centrarem en aquest apartat en els sabers que enceten tot el procés d'aprenentatge i ensenyament de l'alumnat i activen tots els elements curriculars esmentats anteriorment. A continuació, es presenten els Sabers Bàsics subratllant-se aquells que es treballaran en el 4t curs de l'ESO per decisió del Departament Didàctic.

Bloc 1. Geografia
SUB-BLOC DE MÈTODES I TÈCNIQUES DE GEOGRAFIA (CE2, CE5)
Metodologies de treball i vocabulari específic de la geografia.
Identificació i contrast de fonts de la geografia. Tècniques d'anàlisi i interpretació.
La representació geogràfica de l'espai terrestre. Orientació i escales. Interpretació i elaboració de mapes, imatges i representacions gràfiques.
Tècniques bàsiques de cerca i tractament de la informació geogràfica mitjançant les TIC.
SUB-BLOC DE GEOGRAFIA DEL POBLAMENT I DE LA POBLACIÓ (CE2, CE5, CE6, CE7).
Distribució de la població mundial. Àrees de concentració i despoblació.
Creixement poblacional i moviments migratoris. Estructura per edats de la població. Règims demogràfics.
La població espanyola. Evolució i distribució. Contrastos regionals. La població de la Comunitat Valenciana.
SUB-BLOC DE GEOGRAFIA POLÍTICA (CE2, CE4, CE6, CE8).
Geografia política de les societats. L'estat-nació com a entitat politicoterritorial. Estructura política de l'Estat espanyol.
Integració econòmica, monetària i ciutadana. L'estat del benestar a Europa i les institucions europees.
Les formes d'organització política. Democràcia davant d'autoritarisme.
SUB-BLOC DE GEOGRAFIA ECONÒMICA (CE2, CE4, CE5, CE6, CE8)
Els paisatges del sector primari en el món rural.
El sector secundari i l'espai industrial. Recursos energètics i aprofitament de l'energia.
El sector terciari i l'avanç de la terciarització. Xarxes de transport i comunicació i espais turístics. Repercussions de les activitats econòmiques.
Sostenibilitat i repercussions mediambientals de les activitats econòmiques.
Els sistemes econòmics. Economies de mercat i economies centralitzades.
El repartiment desigual de la riquesa mundial. Globalització i dependència. L'índex de desenvolupament humà (IDH) i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS).

Bloc 2. Història
Metodologies de treball i vocabulari específic historiogràfic.
Identificació i contrast de fonts de la Història. Tècniques d'anàlisi i interpretació historiogràfica.
Ubicació espacial i temporal dels fets històrics. El còmput actual del temps històric en la historiografia. Cronologia i periodització.
Tècniques bàsiques de cerca i tractament de la informació històrica mitjançant les TIC.
SUB-BLOC D'HISTÒRIA MODERNA CE1, CE2, CE3, CE4, CE9
Renaixement. Humanisme i crisi religiosa. Reforma i Contrareforma. L'enfortiment del poder monàrquic a Europa.
L'expansió mundial europea. La colonització d'Amèrica.
La revolució científica. El segle de les llums: absolutisme monàrquic i Il·lustració.
Crisi de l'Antic Règim. La Revolució Francesa, altres revolucions liberals i les seues repercussions.
SUB-BLOC D'HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA CE1, CE2, CE3, CE4, CE9
El segle XIX
Revolució Industrial i industrialització: canvis socioeconòmics a Europa a l'inici del segle XIX. Liberalisme i nacionalisme. Revolucions i nous estats nacionals a l'Europa del segle XIX.
La segona Revolució Industrial. L'imperialisme colonial.
La construcció i la consolidació de l'estat liberal a Espanya. Societat i economia de l'Espanya del segle XIX.
SUB-BLOC D'HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA CE1, CE2, CE3, CE4, CE9
El segle XX
La crisi de la Restauració a Espanya, la dictadura i la Segona República.
Causes i conseqüències de la Primera Guerra Mundial. La Revolució Russa.
L'Europa d'entreguerres i la crisi del 29. Causes i conseqüències de la Segona Guerra Mundial. L'Holocaust.
El món després de la Segona Guerra Mundial: la guerra freda i la descolonització d'Àsia i Àfrica.
El procés històric de construcció de la Unió Europea.
La Guerra Civil i la dictadura franquista.
La Transició. L'Espanya de la democràcia. La memòria democràtica.
El moviment feminista: les quatre onades de la lluita per la igualtat de gènere. Dones de la història moderna i contemporània.
El món després de la caiguda del mur de Berlín. El segle XXI.

Bloc 3: Història de l'Art
SUB-BLOC DE MÈTODES I TÈNCIQUES DE LA HISTÒRIA DE L'ART CE1, CE2, CE3, CE9 Metodologies de treball i vocabulari de la història de l'art.
Identificació i contrast de fonts de la història de l'art.
SUB-BLOC DE L'ART DE L'EDAT MODERNA I CONTEMPORÀNIA CE1, CE2, CE3, CE4, CE9
L'art renaixentista italià. Característiques principals i obres
SUB-BLOC DE L'ART DE L'EDAT MODERNA I CONTEMPORÀNIA CE1, CE2, CE3, CE4, CE9
L'art barroca a Europa. Característiques principals i obres més representatives.
Art dels segles XVIII i XIX. Academicisme enfront de Romanticisme.
La ruptura de la tradició artística: l'impressionisme i les avantguardes històriques.
Moviments artístics posteriors a la Segona Guerra Mundial.

Bloc 4: Compromís Social i Cívic
SUB-BLOC D'EXERCICI DE LA CIUTADANIA CE4, CE5, CE6, CE7, CE8
Aprofitament crític de les tècniques d'alfabetització informacional en geografia i història.
Hàbits democràtics. Exercici dels drets i els deures de la ciutadania. Instruments per a la resolució pacífica de conflictes. Defensa i pràctica activa.
SUB-BLOC D'EXERCICI DE LA CIUTADANIA CE4, CE5, CE6, CE7, CE8
Detecció i rebuig de les situacions socials iniquies i injustes en el món actual i en la història moderna i contemporània.
Hàbits personals de vida i consum per al compromís amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible.
Les bases de la solidaritat internacional. La cooperació i l'ajuda al desenvolupament.
SUB-BLOC D'IDENTITAT I PATRIMONI CE4, CE8, CE9
La resiliència i la pràctica de la tolerància activa. Els valors de l'europisme i la ciutadania europea.
La valoració i el gaudi del patrimoni com a bé social i identitari.

7. Metodologia

Perquè el procés d'ensenyament-aprenentatge siga veritablement efectiu, ha de complir uns certs requisits:

- Partir del nivell de desenvolupament de l'alumnat i dels seus coneixements previs.
- Assegurar la construcció d'aprenentatges significatius mitjançant la relació amb els coneixements previs i el recurs a la memorització comprensiva.
- Possibilitar que els alumnes realitzen aprenentatges significatius per si mateixos.

Per a dur-ho a terme, s'emprarà una metodologia expositiva, constructiva, activa i innovadora, amb l'objectiu de convertir a l'alumnat en els veritables protagonistes del seu propi procés d'aprenentatge.

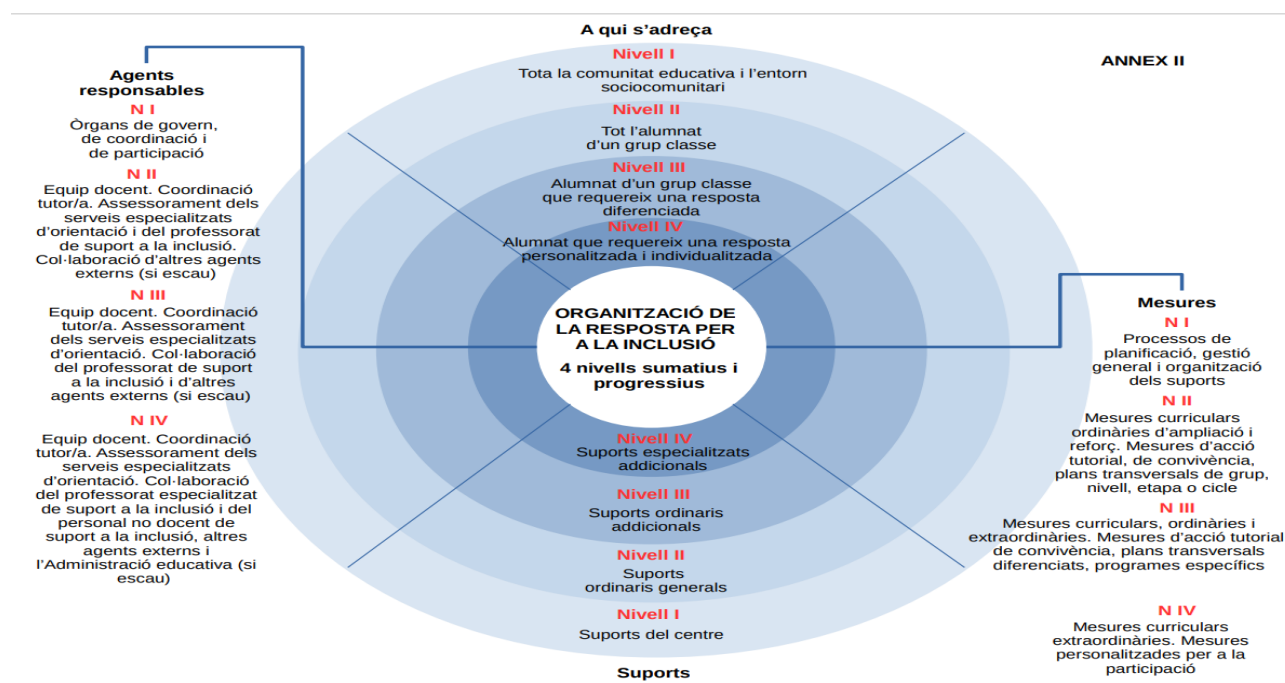
Per tant, a les primeres sessions amb cada grup-classe es realitzaran activitats d'avaluació inicial, que serviran per a conèixer els coneixements previs de l'alumnat sobre la Situació d'Aprenentatge que es tractarà, no sols el seu nivell de competència curricular, sinó també els seus interessos, motivacions, aficions, recursos didàctics que posseeix en el seu entorn pròxim. Per tal de motivar a l'alumnat, les primeres activitats d'aprenentatge estaran enfocades a la motivació de l'alumnat; doncs aquestes activitats, i la resta de desenvolupament i consolidació, comptaran en una sèrie de recursos que aniran des dels disponibles a l'aula, els digitals, el llibre de text o els audiovisuals. Un cop es realitzen les activitats de motivació, la Situació d'Aprenentatge continuarà en una sèrie de tasques i activitats de diferent tipologia i fase en el procés d'aprenentatge-ensenyament. Per a atendre les seues característiques i necessitats, s'han programat en cada Situació d'Aprenentatge activitats de desenvolupament, però també de reforç i ampliació, a més, les diferents tasques, activitats i exercicis, respondran al Disseny Universal d'Aprenentatge (DUA), per tal de respondre a les necessitats de l'alumnat.

A més a més, les Situacions d'Aprenentatge es contemplaran en diferents espais; el centre, l'aula, el complex educatiu o entorn digitals, i diferents agrupaments; individual, per parelles, en grup o el grup classe.

Per últim els recursos en els comptarà l'alumnat per realitzar el seu procés d'aprenentatge i ensenyament seran els següents: Llibre de text de l'alumne: G i H, Història. Educació Secundària, 4. Editorial Vicens-Vives, el quadern de l'alumne, la bibliografia de la biblioteca del centre i del Departament de Geografia i Història; es recomanarà per a la realització d'activitats d'ampliació, els recursos vinculats a les tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC): Internet, enciclopèdies multimèdia, l'Atles històric, a més de materials complementaris: fotocòpies, esquemes, premsa d'actualitat, presentacions, a més de la plataforma AULES.

8. Mesures de resposta educativa per a la inclusió.

A partir del Decret 104/2018 de 27 de juliol, i de l'Ordre 20/2019, s'estableixen mesures de resposta educativa per a l'alumnat de tots els nivells amb la finalitat que tot l'alumnat tingui les mateixes oportunitats a l'hora d'aconseguir un Perfil d'Eixida complet al finalitzar l'etapa, amb independència de les seues diferències d'accés, participació i aprenentatge durant tot el procés. Com a conseqüència, tot l'alumnat rebrà mesures de resposta de Nivell I i Nivell II, i també, per aquell alumnat amb Necessitats Educatives Específiques (NEE) mesures de resposta de Nivell III, així com a mesures de Nivell IV per a aquell alumnat amb Necessitats Educatives de Suport Educatiu (NESE) que rebran mesures de resposta personalitzada i individual. A continuació, s'exposa una infografia que contempla la relació de les mesures, els seus nivells, els agents responsables, a quin alumnat van adreçades i els seus suports.

9. Criteris d'Avaluació.

Segons el Decret 107/2022, la matèria de Geografia i Història s'estructura en un seguit d'elements curriculars: un Perfil d'Eixida, uns Objectius d'Aprenentatge, 8 Competències Clau, que presenten connexions amb 9 Competències Específiques, amb la descripció corresponent; així com les connexions principals d'aquestes Competències Específiques entre si i amb les d'altres matèries de l'etapa. Mitjançant els Criteris d'avaluació, per tant, tot el procés d'avaluació resulta netament competencial. Els Criteris d'Avaluació, estan graduats en dos nivells corresponents al final del segon curs i del quart curs de l'etapa. Dintre del decret, el poden trobar a partir de la pàgina 291. A partir de les Competències Específiques anem a descriure els seus Criteris d'Avaluació corresponents.

CE. 1 Descriu i contextualitza els esdeveniments.

1.1 Construir un relat o una síntesi, cronològicament ordenada, coherent i emprant la terminologia adequada, sobre fets, processos i personatges rellevants del passat i la seua relació amb el present.

1.2 Aportar possibles motius sobre la diferent rellevància atorgada a uns fets històrics sobre uns altres en diferents moments del passat i en el present.

1.3 Debatre sobre situacions històriques d'intolerància i formular arguments que fomenten la tolerància i el respecte cap a la diversitat històrica i cultural de les societats humanes.

CE. 2 Buscar, identificar i seleccionar la informació.

2.1. Contrastar la informació seleccionada per a comprendre fets històrics, geogràfics i artístics procedent de diferents fonts amb la provinent d'organismes oficials o emissors de prestigi reconegut.

2.2. Identificar i rebutjar prejudicis i estereotips identificant opinions no fonamentades en fets i sabers i comparant-les amb informació obtinguda a partir de fonts fiables.

2.3 Utilitzar la informació que contenen diferents fonts documentals per a explicar fets històrics, geogràfics i artístics relacionant-los amb la seua època.

2.4 Formular i comunicar de manera textual, gràfica o audiovisual conclusions i valoracions pròpies sobre fets històrics, geogràfics i artístics, mostrant un domini adequat dels conceptes i la metodologia de treball d'aquest àmbit de coneixement.

CE. 3 Explicar les nocions bàsiques de canvi i continuïtat.

3.1. Explicar les dinàmiques de canvi i continuïtat en els processos històrics més rellevants de diferents èpoques identificant relacions causals complexes i entre factors de diferent àmbit.

3.2. Contextualitzar i valorar decisions preses per persones del passat i/o de contextos socials, polítics i culturals diferents del propi, i debatre sobre els motius de les seues accions.

3.3. Produir opinions i judicis de valor coherents sobre qüestions socials i polítiques del passat i del present, manifestant actituds de tolerància, respecte i interès cap a altres cultures i cosmovisions.

CE. 4 Contrastar les entitats individuals i col·lectives.

4.1. Identificar els elements definitoris de les identitats individuals i col·lectives més significatives del present establint la seua connexió amb fets del passat.

4.2. Argumentar a favor de les actituds tolerants, respectuoses i d'interès cap a altres identitats, tant individuals com col·lectives.

4.3. Promoure i exercir propostes pràctiques de convivència a l'aula i en el propi entorn social.

CE. 5 Explicar les interrelacions entre l'espai físic i les societats humanes.

5.1. Identificar i descriure les interrelacions entre els grups i les societats humanes i el medi ambient que han donat lloc a problemes i conflictes per l'accés als recursos naturals.

5.2. Explicar les causes de problemes i conflictes territorials i mediambientals, diferenciant i relacionant les diferents variables que hi intervenen.

5.3. Plantejar alternatives sostenibles argumentades als problemes i els impactes ocasionats per les activitats humanes.

CE. 6 Contrastar els principals models d'ocupació territorial i d'organització política i econòmica.

6.1. Descriure les principals característiques dels diferents models d'organització territorial, política i econòmica.

6.2. Exposar raonadament les desigualtats generades pels models d'organització territorial, política i econòmica i explicar-ne les causes.

6.3. Explicar els principals problemes territorials, polítics i econòmics generats per les desigualtats i com afecten la vida quotidiana de les persones.

CE. 7 Donar arguments des d'una perspectiva crítica.

7.1. Justificar com les accions personals incideixen directament en els problemes socials rellevants.

7.2. Proporcionar arguments propis, fonamentats en la història i en la geografia, sobre els problemes socials més rellevants, reconeixent la incidència que la seua resolució tindrà en la millora les condicions de vida de les persones.

7.3. Proposar solucions per als problemes basades en arguments històrics i geogràfics i que consideren els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS).

CE. 8 Promoure i cooperar projectes de la Unió Europea.

8.1. Participar en projectes cooperatius, assumint diversos rols amb eficàcia i responsabilitat, fent costat a companys i companyes i demostrant empatia.

8.2. Denunciar les situacions injustes i d'exclusió, argumentant a favor del diàleg i la inclusió com a maneres de superar-les.

8.3. Argumentar i aplicar els principis democràtics i el diàleg per a plantejar la resolució dels conflictes, tant en l'àmbit quotidià com a escala global, especialment utilitzant el referent de la construcció històrica de la Unió Europea.

CE. 9 Identificar l'origen i reconèixer el valor del patrimoni cultural i natural.

9.1. Identificar les característiques dels elements patrimonials, i relacionar-les amb estils artístics, època històrica i entorn geogràfic.

9.2. Elaborar i exposar propostes argumentades que contribueixen a la preservació del patrimoni i la seua valoració, i que el reconeixen com a bé social.

10. Criteris de qualificació de la matèria

A partir de les decisions preses per el Departament Didàctic, s'han elaborat una sèrie de criteris de qualificació de la matèria, responent aquests criteris al tercer nivell de concreció curricular. A continuació, es desenvoluparan els criteris de qualificació, els seus percentatges, a més dels instruments d'avaluació que s'observaran en cadascuna de les Situacions d'Aprenentatge. Tornem a remarcar, com s'aprecia en la resta d'elements curriculars que la relació de les CE amb les CC mitjançant els CA donen lloc a un procés d'avaluació marcadament competencial.

D'especial rellevància cal advertir els canvis produïts en la nova normativa en quant a la qualificació dels resultats a la plataforma ITACA, on segons el Decret 107/2022, en el seu article 36, que passa a ser una valoració qualitativa i valorada per el docent.

CRITERIS DE QUALIFICACIÓ DEL DEPARTAMENT DIDÀCTIC
Activitats d'avaluació: 70%
Activitats d'inici, consolidació i desenvolupament: 30%
Criteris de qualificació CCL: A les activitats d'avaluació, es penalitzarà l'elaboració d'errades ortogràfiques amb 0.10 punts per errada fins arribar a 1 punt.
Qualificació de l'avaluació: mitjana aritmètica de les SA treballades al llarg de l'avaluació.
Qualificació final: mitjana aritmètica de les tres avaluacions. Per a superar l'avaluació el resultat cal que sigui igual o superior a 5 (en ITACA Suficient (4)). La qualificació final de la matèria cal que sigui igual o superior a 5 (en ITACA Suficient (4)).
Recuperacions
Avaluació: si l'alumnat no supera alguna avaluació se li proposaran sistemes de recuperació.
Pendents: Si l'alumnat té suspesa la matèria en l'anterior curs, se li proposaran sistemes de recuperació entre els mesos de maig i juny.

10.1 Instruments d'avaluació.

Els instruments d'avaluació consistiran en un seguit d'activitats que aniran des de les proves objectives, tant orals com escrites, passant per les pràctiques, comentaris, o projectes d'investigació, on s'avaluarà a l'alumnat mitjançant diferents tipus de rúbriques, també l'alumnat realitzarà debats o proves dialògiques quan es tracten les lectures obligatòries. Per avaluar el comportament s'utilitzarà la plataforma ITACA.

11. Avaluació de la pràctica docent.

Les següents rúbriques es proposen per a avaluar la pràctica docent i els assoliments del grup, juntament amb l'evolució de les qualificacions de l'alumnat al llarg del procés d'ensenyament- aprenentatge:

INDICADORS

VALORACIÓ PROPOSTES DE MILLORA

1. Programa l'assignatura tenint en compte els estàndards d'aprenentatge previstos en les lleis educatives.
2. Programa l'assignatura tenint en compte el temps disponible per al seu desenvolupament.
3. Selecciona i seqüència de manera progressiva els continguts de la programació d'aula tenint en compte les particularitats de cadascun dels grups d'estudiants.
4. Programa activitats i estratègies en funció dels estàndards d'aprenentatge.
5. Planifica les classes de manera flexible, preparant activitats i recursos ajustats a la programació d'aula i a les necessitats i als interessos de l'alumnat.
6. Estableix els criteris, procediments i els instruments d'avaluació i autoavaluació que permeten fer el seguiment del progrés d'aprenentatge dels seus alumnes i alumnes.

7. Es coordina amb el professorat d'altres departaments que puguin tindre continguts afins a la seua assignatura.

Motivació de l'alumnat

1. Proporciona un pla de treball al principi de cada unitat.
2. Planteja situacions que introduïsquen la unitat (lectures, debats....)
3. Relaciona els aprenentatges amb aplicacions reals o amb la seua funcionalitat.
4. Informa sobre els progressos aconseguits i les dificultats trobades.
5. Relaciona els continguts i les activitats amb els interessos de l'alumnat.
6. Estimula la participació activa dels estudiants en classe.
7. Promou la reflexió dels temes tractats.

Rúbrica de desenvolupament del procés d'ensenyament

1. Resumeix les idees fonamentals discutides abans de passar a una nova unitat o tema amb mapes conceptuals...
2. Quan introdueix conceptes nous, els relaciona, si és possible, amb els ja coneguts; intercala preguntes aclaridores; posa exemples...
3. Té predisposició per a aclarir dubtes i oferir assessories dins i fora de les classes.
4. Optimitza el temps disponible per al desenvolupament de cada unitat didàctica.
5. Utilitza ajuda audiovisual o d'un altre tipus per a donar suport als continguts a l'aula.
6. Promou el treball cooperatiu i manté una comunicació fluida amb els estudiants.
7. Desenvolupa els continguts d'una forma ordenada i comprensible per als alumnes i les alumnes.

8. Planteja activitats que permeten l'adquisició dels estàndards d'aprenentatge i les destreses pròpies de l'etapa educativa.
9. Planteja activitats grupals i individuals.

Rúbrica de seguiment i avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge

1. Realitza l'avaluació inicial al principi de curs per a ajustar la programació al nivell dels estudiants.
2. Detecta els coneixements previs de cada Situació d'Aprenentatge.
3. Revisa, amb freqüència, els treballs proposats a l'aula i fora d'ella.
4. Proporciona la informació necessària sobre la resolució de les tasques i com pot millorar-les.
5. Corregeix i explica de manera habitual els treballs i les activitats dels alumnes i les alumnes, i dona pautes per a la millora dels seus aprenentatges.
6. Utilitza suficients criteris d'avaluació que atenguen de manera equilibrada l'avaluació dels diferents continguts.
7. Afavoreix la co-avaluació dels processos d'autoavaluació
8. Proposa noves activitats que faciliten l'adquisició d'objectius quan aquests no han sigut aconseguits prou.
9. Proposa noves activitats de major nivell quan els objectius han sigut aconseguits amb suficiència.
10. Utilitza diferents tècniques d'avaluació en funció dels continguts, el nivell dels estudiants, etc.
11. Empra diferents mitjans per a informar dels resultats als estudiants i als pares.

Rúbrica d'avaluació per a l'alumnat

El següent qüestionari serà contestat per l'alumnat en finalitzar el curs, i servirà per a recollir la seua opinió de cara al control i millora de la programació i de la pràctica docent.

1. La matèria ha despertat el meu interès per la Història.

- a) Molt
- b) Prou
- c) Poc
- d) Res

2. La informació proporcionada pel professor ha sigut suficient per a entendre els continguts

- a) Sí
- b) No

3. El temps dedicat a les activitats ha sigut suficient

- a) Sí
- b) No

Proposada de millora de temporització:

4. Els materials utilitzats han sigut adequats

- a) Sí
- b) No

Proposada de materials a retirar/afegir:

5. Les activitats realitzades han sigut adequades

- a) Sí
- b) No

Proposada de modificació d'activitats:

Assenyala quina activitat/és t'ha/n agradat més

6. El mètode d'avaluació i qualificació és adequat

a) Sí

b) No

Proposada de modificació d'avaluació i qualificació:

7. Altres propostes de millora (el professor, els alumnes, la convivència, la motivació, les instal·lacions, l'ambient de treball, ... :

8. Qualifica el treball del teu professor, del 0 al 10. Justifica la resposta

9. Resumeix en 4-5 línies tot el que has après sobre Història aquest curs:

11. LES TRANSVERSALITATS

La matèria Geografia i Història, pel seu caràcter explicatiu del món social i cultural, manté múltiples connexions o relacions amb altres matèries del currículum, especialment amb les pertanyents al seu àmbit de ciències socials i humanitats, com Valors Ètics i Cultura Clàssica, però també amb les dels àmbits lingüístic (Valencià: llengua i literatura i Llengua castellana i literatura), artístic-expressiu (Educació Plàstica Visual i Audiovisual), i de les Ciències Naturals (Biologia i Geologia).

Les competències de Geografia i Història centrades en la interacció social respectuosa i tolerant (CE 4), la interacció sostenible amb el medi ambient (CE 5), l'argumentació crítica sobre problemes socials i la promoció de la convivència democràtica (CE 7), la justícia i la solidaritat (CE 8), es relacionen amb les competències específiques de la matèria Valors Ètics, que posen el focus en la gestió de les emocions des de la cultura de la pau (CE 2), el diàleg i el debat (CE 1), el compromís amb la sostenibilitat del planeta (CE 7), la lluita contra la desigualtat i la injustícia (la CE 6) i els valors democràtics (CE 5).

Quant a les competències de Geografia i Història, el focus de la qual és la contextualització de fets i processos històrics (CE 1), la cerca i la crítica de fonts històriques, geogràfiques i artístiques (CE 2), l'explicació de l'origen i evolució del món actual (CE 3), les bases històriques de la construcció d'Europa (CE 7) i la valoració del patrimoni cultural (CE 9), es vinculen a les competències específiques de la matèria Cultura Clàssica que subratllen les arrels culturals grecolatines d'Europa (CE 1), així com la seua influència històrica en la configuració sociopolítica europea (CE 2) i el patrimoni cultural llegat pel món grecolatí (la CE4).

La connexió entre les competències específiques de Geografia i Història i les de Valencià: llengua i literatura i Llengua castellana i literatura és total, atés el caràcter

instrumental de la llengua i la dimensió social i comunicativa de la primera. Les competències específiques d'aquesta matèria es refereixen, d'una banda, a les destreses lingüístiques bàsiques, com ara la comprensió oral (CE 2), la comprensió escrita (CE 3), l'expressió oral (CE 4) i l'expressió escrita (CE 5).

D'altra banda, també se centren en la lectura (CE 8) i en la lectura i la producció de textos literaris contextualitzats, així com en els processos bidireccionals de la interacció (CE 6) i la mediació (CE 7) que es donen en la comunicació.

Les competències de Geografia i Història que tenen a veure amb la contextualització de fets i processos històrics (CE 1), la cerca i la crítica de fonts històriques, geogràfiques i artístiques (CE 2), la interacció social respectuosa i tolerant (CE 4) i la promoció de la convivència democràtica, la justícia i la solidaritat (CE 8) i la valoració del patrimoni cultural (CE 9) es connecten amb les competències específiques de la matèria Educació Plàstica Visual i Audiovisual (EPVA) que analitzen diferents propostes artístiques i els seus contextos socioculturals i el patrimoni (CE 1), desenvolupen una identitat crítica (CE 5) i impulsen l'aplicació de coneixements adquirits a produccions artístiques col·lectives (CE 6).

Les competències de la Geografia i Història relatives a la cerca i la identificació de fonts d'informació fiables (CE 2), l'explicació de l'origen i l'evolució del món actual (CE 3), el contrast d'identitats personals i col·lectives i afavorir actituds de respecte i tolerància (CE 4), la interacció sostenible dels grups humans amb el medi ambient (CE 5), els models d'ocupació territorial (CE 6) i el compromís amb la sostenibilitat del planeta (CE 7) es relacionen amb les competències específiques de la matèria Biologia i Geologia que tenen a veure amb l'anàlisi de situacions problemàtiques reals (CE 2), l'accés a fonts fiables i la utilització crítica del coneixement científic (CE 3), el respecte a la varietat d'identitats de gènere (CE 6), la participació activa en la

conservació de les formes de vida i del planeta (CE 7), la prevenció de riscos naturals sobre les poblacions (CE8), l'adopció d'hàbits responsables amb el medi ambient (C 10) i la proposició de solucions a problemes ecosocials (C 11).

Igualment, les competències de Geografia i Història que tenen a veure amb la contextualització de fets i processos històrics (CE 1) i la cerca i la identificació de fonts d'informació fiables (CE 2) es vinculen amb les competències de Física i Química relacionades amb la influència del context social i històric en la construcció del model de ciència (CE 4) i amb la utilització crítica del coneixement científic i de fonts fiables (CE 3).

Finalment, les matèries amb les quals les connexions són menys nombroses. Així, la competència de Geografia i Història centrada en la contextualització de fets i processos històrics (CE 1) es connecta amb la competència específica de la matèria Música relacionada amb l'anàlisi de propostes musicals i corporals de diferents èpoques (CE1).

La competència que posa el focus en la valoració del patrimoni cultural i natural (CE 9) es relaciona amb la competència específica de la matèria Educació Física referida a la interacció fisicoexpressiva i artística amb el patrimoni cultural i natural (CE 4).

La competència específica referida a la cerca i la identificació de fonts d'informació fiables (CE 2) enllaça amb les competències específiques relatives a la cerca i l'anàlisi d'informació de la matèria Digitalització (CE 2).

13. LECTURES OBLIGATÒRIES I COMPLEMENTÀRIES.

Per tal d'afavorir i aprofundir en el Foment de la Lectura es realitzaran activitats avaluables relacionades amb la lectura d'un llibre per part de l'alumnat. Aquestes lectures es treballaran amb les indicacions del docent per part de l'alumnat durant la segona avaluació.

Les lectures obligatòries proposades pel Departament Didàctic són les següents:

- Hernández Chambers, D. Yo me iré contigo. Ed. Edelvives (2014).

14. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES.

Per a aquest curs ens agradaria plantejar una eixida a València per a visitar l'IVAM, o el MUVIM i un refugi de la guerra civil.